

Vydejte se po hmatu do pravěku a ještě dál

Studentská dobrovolnická práce má mnoho podob. Čtveřice studentů z Univerzity Karlovy, Univerzity Pardubice a VŠE se rozhodla, že ve Východočeském muzeu v Pardubicích jako součást stálé archeologické expozice vybuduje Hmatovou stezku, která zpřístupní muzejní exponáty zrakově postiženým i každému, kdo bude chtít při návštěvě muzea zapojit do poznávání minulosti další smysl.

Myšlenka projektu Hmatové stezky se zrodila v roce 2013 v hlavě studentky Ústavu pro klasickou archeologii FF UK a ochrany hmotných památek na Univerzitě Pardubice Dominiky Schmidtové. Následně k tomuto projektu přizvala Davida Richtera (UPCE), Johana Tlustou (UK) a Jana Kutěje (VŠE). Tento realizační tým podal žádost o finanční příspěvek do programu Think Big Nadace 02, odkud získal finance na zhotovení keramických replik a poté i na vyhotovení hmatového katalogu, který je taktéž součástí expozice a kde se můžete dozvědět podrobnější informace o archeologických aspektech výstavy. Mezi další sponzory a partnery patří agentura Barthmedia, firma Prodin nebo Česká abilympijská asociace, Tyfloservis a Tyflocentrum Pardubice. Především se však na vzniku expozice podílelo samo pardubické muzeum. Celkově je Hmatová stezka realizována jako studentský dobrovolný projekt s podporou odborníků z Východočeského muzea v Pardubicích.

„Návštěvníci muzea si mohou za pomoci klapků na oči vyzkoušet, jaké to je vnímat pravěké artefakty hmatem, a vžít se tak na chvíli do pocitů zrakově postižených, ale i pouze vzít do ruky věrné repliky artefaktů nalezených na území našeho regionu, dokládajících jeho bohatou historii,“ vysvětluje Dominika Schmidtová a Johana Tlustá dodává: „Snažili jsme se využít různých materiálů, protože rozdílná váha, struktura nebo teplota materiálu jsou důležitější pro hmat než pro zrak.“

Představujeme především výrobky z keramiky, kovu, kamene, ale i textilu. Pro zpestření návštěvy je zde instalován model pravěkého domu, hliněné pece nebo žárového hrobu.“

Celá stezka se skládá ze čtyř tematicky laděných stanovišť (věnovaných odívání, sídlení, pohřbívání a stravování), na kterých na návštěvníky čekají příslušné repliky opatřené popiskem v Braillově písmu a textem ve zvětšeném černotisku. Po celou dobu tvorby Hmatové stezky byla její realizace konzultována s odborníky na hmatové výstavnictví ze společnosti Hapestetika, Národního muzea a Národní galerie a se zaměstnanci organizací specializujících se na práci se zrakově postiženými (Tyflocentrum Pardubice a Tyfloservis Pardubice). Autoři stezky věří, že díky haptickým exponátům se expozice stane poutavější a nabídne nevšední zážitek. I když je výstava primárně určena zrakově handicapovaným, radost z ní můžou mít rodiny s dětmi, ale i žáci základních a středních škol, u nichž by tvůrci chtěli vzbudit zájem o historii a archeologii.

Studenti o své práci referovali na konferenci Muzeum bez bariér, čímž se snažili inspirovat zaměstnance organizací a studenty k podobným projektům. „Poprvé jsem se s hmatovým exponátem setkala před několika lety v Budapešti, od té doby v Paříži (Musée du Louvre a Musée du quai Branly), Vídni (Naturhistorisches Museum) a v Cambridgi. V České republice se objevují haptické projekty ojediněle, nejvíce v hlavním městě. Soukromá organizace Hapestetika organizuje samostatné hmatové výstavy od roku 1990. Dalšími institucemi jsou Národní galerie v Praze, Národní muzeum a Muzeum hlavního města Prahy. Hmatovou instalaci ve svých prostorách mělo dokonce České vysoké učení technické,“ shrnuje Dominika Schmidtová.

Muzeum je připraveno na návštěvu jedinců i organizovaných skupin s průvodcem. Na internetových stránkách Východočeského muzea v Pardubicích je umístěna audionahrávka popisující cestu z hlavního vlakového nádraží k pokladně pardubického zámku. Po příchodu do muzea se osoby nebo skupiny ujme zaměstnanec

muzea, který zájemcům ukáže začátek expozice, seznámí je s jejím obsahem a po celou dobu prohlídky jim bude nápomocen.

Výstava byla slavnostně otevřena v listopadu 2015 v rámci nové archeologické expozice s názvem Proti proudu času – Pardubicko v pravěku a raném středověku. Muzeum umožní studentům absolvovat praxi v daném oboru a na oplátku získá dobrovolnou či stážistickou pomoc mladé generace plné nápadů a nadšení pro věc.

foto: L. Vojtěchovský

Vydejte se po hmatu do pravěku a ještě dál [iforum.cuni.cz,
19. května 2016]